

In deze politieke Oedipus **schitteren** Hans Kesting als Oedipus en vooral Marieke Heebink als Jocaste.

Foto: Jan Versweyveld

Oedipus

Theater

★★★★★

8/4, Stads-
schouwburg
Amsterdam. Daar
t/m 18/5.

Zwakke plek van de productie van Robert Icke is diens tekst: alle poëzie is eruit verdwenen.

'Ik denk dat ik het niet durfde te weten.' Dat zegt Polynices tegen zijn vader Oedipus over zijn homoseksualiteit. Een sleutelzin, want hij vat precies de beroemde aandoening van de klasieke Griekse antiheld Oedipus: hij is ziende blind.

De jonge Britse regisseur Robert Icke debuteert bij Toneelgroep Amsterdam met Sophocles' *Koning Oedipus* (429 v.C.). In het kort: koning Oedipus van Thebe is gelukkig getrouwd met Jocaste. Als Thebe wordt getroffen door de pest, voorspelt het orakel van Apollo dat de plaag zal wijken als de moordenaar van de vorige koning, Laius, wordt opgespoord. Als een ware detective zet Oedipus zich ijverig aan het werk, om uiteindelijk te ontdekken dat hijzelf, onwetend, de moordenaar is. En dan blijken de gruwelijke aantijgingen van ziener Teresias ook nog waar: Oedipus vermoordde zijn vader en trouwde zijn moeder. Jocaste was ooit getrouwd met Laius, en gaf hun eerstgeboren zoon weg.

Icke haalt de tragedie rigoureuus naar het nu. Oedipus (Hans Kesting) is geen koning maar een politicus in verkiezingstijd; plaats van handeling is het campagnebureau. De plaag is een metafoor geworden, gebezigd in een speech: 'Dit land is ziek.' Het oplossen van de oude moord is geen opdracht van het orakel, maar een verkiezingsbelofte.

Het is aardig gevonden, maar ook een beetje loos, omdat politiek niet het onderwerp is van deze tragedie: het is bovenal een familiedrama. Daarvoor

vindt Icke wel een mooie hedendaagse vertaling, als Oedipus' gezin aan tafel alvast de goede peilingen viert. Ogen-schijnlijk à l'improviste creëren de acteurs een even warmbloedig als geladen gezinstafereel, zoals iedereen dat kent van de eigen familie.

De actualisering vroeg om een ingrijpende bewerking en die tekst (van Icke zelf) is de zwakke plek van deze productie. Alle poëzie is verdwenen, maar anders dan bij generatiegenoot Simon Stone kwam daar geen opwindende nieuwe taal voor in de plaats. Nee, Ickes tekst is vlak, onnadrukkelijk en alledaags, op het saaie af.

De setting en encscenering doen bovendien wel héél erg denken aan het werk van Ivo van Hove en Jan Versweyveld, maar dan minder esthetisch en minus de sensitiviteit en het spektakel.

Daartegenover staat schitterend spel van Kesting als Oedipus en vooral Marieke Heebink als Jocaste. De scènes waarin het paar steeds dichter de kennis nadert die hun geluk zal vernietigen, snoeren je de keel. IJzingwekkend is Jocasates ontzetting als ze ontdekt wie haar echtgenoot is. Het verklaart haar astronomische liefde voor hem, en maakt die ook meteen onmogelijk.

Herien Wensink